

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.:

„Rola organizacji miejskiej przestrzeni rekreacyjnej w rozwoju plenerowej rekreacji twórczej. Przykład Łodzi”

Aktywności rekreacyjne realizowane w przestrzeni miejskiej przybierają nowe formy oraz wykorzystują zmieniające się zagospodarowanie. Współczesne funkcje rekreacji ulegają zatem przeobrażeniom. Autorka w rozprawie postuluje poszerzenie i pogłębienie rozumienia rekreacji o rekreację twórczą, wykorzystując w tym celu założenia geografii humanistycznej, jak i psychopedagogiczne teorie wyjaśniające zjawisko twórczości.

W pracy wykorzystano autorską definicję operacyjną **rekreacji twórczej**, opracowaną na podstawie definicji rekreacji, ustanowionych na gruncie geografii turystyki. Rekreacja twórcza obejmuje zatem wszelkie rodzaje rekreacji, o ile są nowatorskie i wartościowe. W rozprawie zostały poddane analizie wydarzenia zorganizowane w przestrzeni otwartej, zaklasyfikowane jako rekreacja twórcza oraz uczestnicy i organizatorzy tych wydarzeń.

Przedmiotem badań jest organizacja miejskiej przestrzeni rekreacyjnej na potrzeby rozwoju plenerowej rekreacji twórczej. Oznacza to, że poddane analizie zostały zorganizowane przez różnorodne podmioty aktywności w czasie wolnym, o charakterze twórczym, w otwartej przestrzeni Łodzi. Jednocześnie analizie poddano rolę organizacji łódzkiej przestrzeni rekreacyjnej dla rozwoju wskazanych aktywności. Autorka poszukiwała zatem odpowiedzi na następujące pytanie główne: w jaki sposób organizować przestrzeń rekreacyjną miasta na potrzeby rozwoju plenerowej rekreacji twórczej? Pytanie to stanowi problematykę badawczą.

W świetle podjętego problemu badawczego skonstruowano następujące **hipotezy** badawcze.

- I. Rozmieszczenie wydarzeń z zakresu plenerowej rekreacji twórczej w miejskiej przestrzeni rekreacyjnej dominuje na terenach zieleni oraz w przestrzeniach postindustrialnych.
- II. Główną przyczyną uczestnictwa w plenerowej rekreacji twórczej jest poszukiwanie takich form aktywności rekreacyjnej, które służą samorozwojowi oraz wypoczynkowi w plenerze.
- III. Główne determinanty warunkujące organizację plenerowej rekreacji twórczej w miejskiej przestrzeni rekreacyjnej to: dostępność miejskich przestrzeni rekreacyjnych, przychyłność

władz samorządowych, współdziałanie osób twórczych i społeczne uznanie dla twórczości i twórcy, silna identyfikacja organizatorów z miastem, możliwość pozyskania dotacji.

Głównym celem rozprawy jest weryfikacja hipotez badawczych. Autorka wyznaczyła ponadto następujące cele cząstkowe:

- identyfikacja wydarzeń z zakresu plenerowej rekreacji twórczej w miejskiej przestrzeni rekreacyjnej na przykładzie Łodzi, ich rozmieszczenie oraz sposoby organizacji,
- konstrukcja modelu miejskiej przestrzeni rekreacyjnej sprzyjającej organizowaniu rekreacji twórczej,
- sformułowanie rekomendacji dla władz lokalnych, dotyczących wykorzystania potencjału miejskiej przestrzeni rekreacyjnej dla rozwoju rekreacji twórczej.

Wobec przyjętych ram teoretycznych dokonano wyboru adekwatnych metod badań, aby najlepiej odpowiedzieć na pytanie główne i szczegółowe jak również zweryfikować hipotezy. Zaplanowany proces badawczy pozwolił na kompleksowe zebranie danych zarówno metodami ilościowymi jak i jakościowymi oraz zestawienie wyników poprzez zastosowanie triangulacji metodologicznej.

Postępowanie badawcze zawierało następujące elementy: 1) Wywiady eksperckie (7 osób), do których zaproszono respondentów, posiadających duży dorobek zawodowy, wiedzę o przedmiocie badania oraz mogą prezentować interesujące propozycje analityczne lub prognozy rozwoju dotyczące danego fragmentu rzeczywistości społecznej; 2) Kwerenda wydarzeń z zakresu plenerowej rekreacji twórczej w Łodzi w 2019 roku; 3) Sondażowe badanie uczestników plenerowej rekreacji twórczej (n=430); 4) Indywidualne wywiady swobodne z organizatorami badanych wydarzeń w Łodzi (10 osób); 5) Etnograficzne badanie wizualne z wybranymi organizatorami (5 osób) uzupełnione wywiadami interpretacyjnymi wskazanymi przez respondentów zdjęć nt. „moich twórczych miejsc” i uzasadnienie wyboru podczas dodatkowego wywiadu interpretacyjnego.

Tak zaplanowany proces badawczy pozwolił autorce na zebranie bogatego zbioru danych ilościowych i jakościowych. Zebrany materiał badawczy, dane źródłowe oraz ich analiza statystyczna oraz jakościowa okazały się wystarczające do weryfikacji hipotez i zrealizowania założonych celów rozprawy.

- I. Potwierdzono pierwszą hipotezę: rozmieszczenie wydarzeń z zakresu plenerowej rekreacji twórczej w miejskiej przestrzeni rekreacyjnej dominowało na terenach zieleni oraz na terenach postindustrialnych.

- II. Częściowo potwierdzono hipotezę drugą: główną przyczyną uczestnictwa w plenerowej rekreacji twórczej jest poszukiwanie takich form aktywności rekreacyjnej, które służą samorozwojowi oraz wypoczynkowi w plenerze. W wyniku przeprowadzonych badań wskazano, że główne przyczyny uczestnictwa to: poszukiwanie oryginalnej formy wypoczynku w plenerze oraz perspektywa samorozwoju.
- III. Częściowo potwierdzono hipotezę trzecią: główne determinanty warunkujące organizację plenerowej rekreacji twórczej w miejskiej przestrzeni rekreacyjnej to: dostępność miejskich przestrzeni rekreacyjnych, sprzyjanie władz samorządowych, współdziałanie osób twórczych i społeczne uznanie dla twórczości i twórcy, silna identyfikacja organizatorów z miastem, możliwość pozyskania dotacji. Dzięki przeprowadzonej analizie badań ustalono, że najważniejsze determinanty to: dostępność miejskiej przestrzeni rekreacyjnej, współdziałanie osób twórczych oraz silna identyfikacja organizatorów z miastem. Pozostałe determinanty określono jako ważne lub mniej ważne.

Analiza zebranych wyników pozwoliła na poszerzenie dyskusji nad zrozumieniem i funkcją rekreacji w badaniach geograficznych, przy wykorzystaniu psychopedagogicznych teorii twórczości w aspekcie jej zewnętrznych uwarunkowań. Elementy organizacji miejskiej przestrzeni rekreacyjnej odniesiono do cech miasta kreatywnego, środowiska kreatywnego oraz stymulatorów i inhibitorów twórczości. Dzięki temu wyodrębniono najważniejsze determinanty rozwoju plenerowej rekreacji twórczej. Rekreacja tym samym okazała się zjawiskiem wymagającym interdyscyplinarnych studiów. Ważne jest aktualizowanie znaczenia pojęcia, dostosowywanie jego występowania oraz form do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych.